

NL

AALDERT VAN SOEST nd.nl/binnenland BEELD NEDERLANDS DAGBLAD / JACO KLAMER

Kritiek op Buma/Stemra gaat meestal over systeem

... Auteursrechtenorganisatie Buma/Stemra kwam in opspraak, nadat een bestuurslid zijn positie misbruikte.

... De organisatie ligt vaker onder vuur, maar meestal gaat dit over ondoorzichtigheid van 'het systeem'.

► HOOFDDORP

Een liedjesschrijver of muziekgroep kan op twee manieren zijn inkomsten regelen: hij houdt alles in eigen beheer of hij draagt dit over aan auteursrechtenorganisatie Buma/Stemra. Bijna alle componisten kiezen voor het laatste. Volgens het jaarverslag waren in 2010 meer dan 20.000 muzikuitgevers bij de organisatie aangesloten. Het maakt Buma/Stemra tot een factor van belang. Buma – dat later fuseerde met Stemra – is al sinds de oprichting in 1913 monopolist in deze branche. De organisatie komt me te enige regelmaat in opspraak, bijvoorbeeld omdat ze niet transparant genoeg zou zijn. 'Niemand heeft goed zicht op de gelden

die binnenkomen en wat daarmee precies gebeurt', aldus een anonieme componist in de Volkskrant. Het schandaal dat PowNews vorige week naar buiten bracht, gooide olie op dit vuur. De omroep liet een telefoongesprek horen tussen bestuurslid Jochem Gerrits en componist Melchior Rietveldt. Gerrits bood Rietveldt aan werk te maken van zijn zaak, op voorwaarde dat hij zou delen in de opbrengst. Leen La Rivière, voorzitter van de CNV Kunstenbond, is over deze kwestie duidelijk: 'Je reinste fraude, wat mij betreft wordt Gerrits juridisch vervolgd'. Maar in andere gevallen van kritiek is er volgens hem geen sprake van kwade opzet. Het is eerder het systeem dat tot ergernis leidt, bijvoorbeeld omdat kunstenaars een half jaar tot een jaar moeten wachten op hun geld. Zanger Henk Westbroek, die in het bestuur van Buma/Stemra zit, uitte een half jaar geleden flinke kritiek op de organisatie. Niet alle bestuursleden zouden goed op de hoogte worden



Elly en Rikkert treden vaak op in kerken, maar kerken geven dit lang niet altijd zelf op bij Buma.

gehouden door de directie. Gisteren stelde Westbroek op Radio 1 dat dit is gerepareerd. Hij benadrukte dat er bij

Buma/Stemra amper geld aan de strijdstok blijft hangen. Fraude is volgens hem niet of nauwelijks mogelijk door-

dat de organisatie onder streng toezicht staat van de overheid. Het ministerie van Justitie heeft dit toezicht ondergebracht bij het College van Toezicht Auteursrechten.

Volgens La Rivière is een van de grootste ergernissen dat het systeem niet waterdicht is. 'Organisatoren van evenementen geven niet alles volledig op aan Buma/Stemra. Neem het zangersduo Elly en Rikkert. Zij treden vaak op in kerken, maar kerken geven dit lang niet altijd zelf op bij Buma.' Ook kan er sprake zijn van een informatieprobleem. La Rivière: 'Buma/Stemra incasseert jaarlijks een groot bedrag van kerken. Wij hebben een paar jaar geleden uitgezocht of dat ook terecht komt bij de christelijke kunstenaars van wie liederen werden gezongen. Dat bleek niet het geval, omdat Buma/Stemra niet precies bleek te weten welke muziek werd gezongen. Het geld kwam dus terecht op de algemene hoop en werd vervolgens verdeeld. Dat systeem is nu verbeterd.' <



REDACTIE BUITENLAND nd.nl/buitenland BEELD ALFRED MULLER

'Stad van David is geen Joods bezit'

... De strijd om godsdienstige en nationalistische waarheden in Israël woedt overal, ook onder de grond.

... Iedere archeoloog kan erover meepraten. 'Het is niet onze taak historische rechten te bewijzen.'

► JERUZALEM-AMSTERDAM

'Al is iets 4000 jaar oud, dan is het nog niet jouw eigendom. Het is slechts deel van de geschiedenis van die plek. Je geeft Spanje toch ook niet terug aan de Moren?', zegt de Israëlische archeoloog Yonathan Mizrahi (40). Hij is vandaag en morgen in Nederland voor twee openbare lezingen over 'Archeologie in de schaduw van het conflict'. Mizrahi studeerde aan de Hebreeuwse Universiteit van Jeruzalem, werkte voor de Israëlische Dienst voor Oudheden en deed archeologisch werk op de plaats waar de veiligheidsbarrière werd opgericht. Ook is hij directeur van Emek Shaveh, een groep archeologen die hun wetenschap wil gebruiken als een brug tussen verschillende culturen. Emek Shaveh richt zich vooral op de 'Stad van David': graafwerk onder het Palestijnse dorp Silwan naar de oudste delen van Jeruzalem, een paar honderd meter van de omstreken Tempelberg. 'Archeologie in Israël maakt emoties los die te maken hebben met identiteit', zegt hij. 'Ik wil uitleggen dat de Stad van David niet aan één bepaalde groep toebehoort, maar belangrijk is voor alle betrokkenen. Politiek of nationalistisch gebruik is een groot gevaar, en leidt tot botsing tussen bevolkingsgroepen.'

rondleidingen

Al jaren is er wrijving tussen Emek Shaveh en de Israëlische organisatie Elad, die als politiek doel heeft Joden te vestigen in dit deel van Jeruzalem. In Silwan wonen ongeveer 400 nationaal-religieuze Israëliërs en 40.000 Palestijnen. 'Elad wil via archeologie steun winnen onder het Israëlische publiek', zegt Mizrahi. 'Ze zeggen: wij wonen niet in zomaar een Palestijns dorp. Deze plaats is van groot historisch belang voor ons volk.' Elad kan echter Emek Shaveh niet buiten de deur houden, omdat de Stad van David een nationaal park is. 'Ze zijn niet blij met onze rondleidingen. Vroegen liepen hun mensen wel eens met ons mee om commentaar te leveren. Maar ze hebben gemerkt dat dat niet in hun voordeel uitpakt. Toch zou het beter zijn als de Israëlische regering de regie in handen houdt. Want Elad heeft een politieke agenda.'



De 'Stad van David', met op de achtergrond de Kidronvallei en een deel van de wijk Silwan. onder: Archeoloog Yonathan Mizrahi.

Volgens Mizrahi laten de meeste archeologen zich niet beïnvloeden door politieke of religieuze voorkeuren, maar blijven ze 'professioneel werken'. 'Het gaat hen om de vondsten en de wetenschappelijke interpretatie, niet om het aantonen van het gelijk of ongelijk van de Bijbel. Bedenk dat archeologie een rol speelt in het conflict. Dat was tot voor kort iets nieuws voor het Israëlische publiek en zelfs voor sommigen in de archeologische gemeenschap.'

benaming

Mizrahi spreekt bij voorkeur van 'Oud Jeruzalem', terwijl de Elad-aanhangers spreken over de Stad van David; de Palestijnen het houden op Silwan. 'Welke naam ik ook kies, ik ben deel van het conflict', erkent hij. 'Niemand kan objectief zijn, maar de keuze voor de naam Oud Jeruzalem vind ik de beste, omdat de ruïnes mij dat vertellen.' Neutraal is ook die benaming niet, moet hij toegeven. 'Waarom niet Oud Al-Quds? Ja, alles is politiek. Een reden te meer om er met elkaar over te blijven praten. Ook Palestijnen moeten erkennen dat er op deze plek Joden woonden en er hun geschiedenis hebben.'

De Israëlische archeoloog houdt vast aan het principe dat de ene archeologische 'laag' niet belangrijker is dan



andere. Hij wijst erop dat er in dit gedeelte van Jeruzalem vele culturen bestonden. 'Vanuit de archeologische gegevens is slechts weinig met zekerheid af te leiden.' Bij zijn rondleidingen zegt hij vaak geen paleizen te zien, 'maar stenen en overblijfselen van bouwwerken. Te zeggen dat hier een paleis was, is een interpretatie die gebaseerd is op heel weinig gegevens. Zoiets blijft altijd discutabel.' Israël steekt veel geld in archeologische projecten. Dat is vooral goed voor het toerisme naar het Heilige Land, meent Mizrahi. 'Het pakt voor de bevolking vaak anders uit. De opgravingen

voeren de spanning onder de inwoners in en rond Jeruzalem minder goed uit. Er zijn tussen kolonisten en Palestijnen regelmatig opstootjes. De internationale gemeenschap moet begrijpen dat deze locatie politieke impact heeft. Wie dat in rekening brengt, is echt pro-Israël.'

► Yonathan Mizrahi houdt vandaag een lezing in CREA, Theaterzaal, Turfdragerpad 17, Amsterdam en morgen in Humanity House, Prinsegracht 8, Den Haag. De bijeenkomsten beginnen om 20.00 uur en worden georganiseerd door gate48, een platform voor kritische Israëli's in Nederland.

ARCHEOLOGIE IN POLITIEK

De gidsen van Elad verbinden het bijna 3000 jaar oude verleden van Oud-Jeruzalem aan het heden. 'Hun boodschap is: het verleden is van ons', zegt Mezrahi. 'Archeologie wordt zo een politiek instrument. Elad vindt dat de Palestijnen niets met deze geschiedenis te maken hebben. Misschien kwamen zij honderd jaar geleden, maar de Joodse voorouders waren hier 3000 jaar geleden.' Elad-woordvoerder Doron Spielman zegt dat negentien archeologische teams in de afgelopen 150 jaar opgravingen hebben verricht in de Stad van David. Alle hebben gewezen naar de twee belangrijkste archeologische lagen: de eerste is de Kanaänitische, de tweede die uit de tijd van de Eerste Tempel (961 tot 586 voor Christus – de tijd van de Judese koningen). 'Als we ons zouden richten op twintig verschillende culturen, waarvan sommige misschien een centimeter overblijfsel hebben, zou dit voor niemand interessant zijn. De Stad van David duidt op een indrukwekkende, duizend jaar lange Joodse bewoning van Jeruzalem. Met elke spade die we in de grond steken, komt er meer Joodse geschiedenis aan het licht.' De Israëlische archeologe dr. Eilat Mazar meende dat het paleis van David zich aan de noordzijde van de stad bevond. Zes jaar geleden startte zij, ondanks tegenwerking, met opgravingen. Ze boorde door lagen heen van Arabieren, Byzantijnen en de Tweede Tempel en kwam, zoals ze had verwacht, uit bij restanten die dateren uit de tijd van koning David. Spielman kan niet zeggen dat het paleis aan David behoorde, omdat er geen inscriptie is aangetroffen. Wel was het in gebruik voor David en in de Eerste Tempelperiode. Dat blijkt uit de zegels die gevonden zijn. 'We kunnen veronderstellen dat het in de tijd van David gebruikt werd, maar hebben bewijs nodig om dat met zekerheid te kunnen zeggen.' Het park grenst aan El Bustan, een deel van Silwan. De gemeente Jeruzalem wil daar de huizen 'zonder vergunning' slopen en er het 'Park van de Koningen' aanleggen. Hier zouden de koningen hun tuin hebben gehad. Het plan stuit echter op internationale tegenstand.